

Geldenhuis Deep 20/5 1905

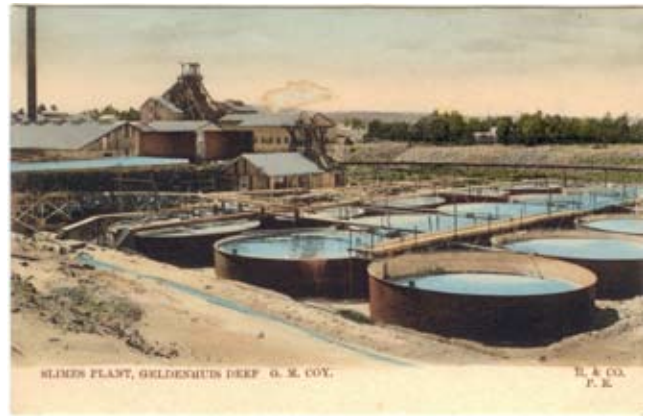
Kære derhjemmel!

Heroppe i Transvaal vil jeg beskrive Cape Coloniens herligheder, som jeg endnu længes så småt efter. Alt heroppe er så native, sand og tildels nøgne mennesker, ja også guld i bunker, som man bare ikke mærker noget til, kan være ganske interessant, når man bliver vant til det, men endnu hænger der jo lidt civilitation ved en.

Vi rejste fra Cape Town d. 11 maj og jeg var færdig i pladsen d. 2den, så jeg havde rigelig tid til udflugter og hjemsøgelse af Cape Towns seværdigheder. Det er temmelig dyrt at bo. I kristelig forening for unge kvinder, som ville være det sted jeg skulle boet, koster det i al tarvelighed 8 sh daglig. Det kom jeg let over, jeg fik af skandinaviske venner indbydelse til at være hos dem, hvad jo var både billigere og hyggeligere.

Jeg ville have skrevet noget mere om Cap, men det første er blevet så langtrukket og jeg er i det hjørne, at jeg ikke kan fatte mig i korthed, så jeg vil skåne jer for længere redegørelser. Det hele er også lidt forstyrret, mærker jeg. Jeg har travlt med at søge plads, tøjet er ikke kommen endnu, alt ligner nærmest et kaos. Om rejsen herop senere. Frk Lauridsen og Grostøl blev viet mandag d. 15 da vi kom herop. Vi kom kl. 6 morgen her til Geldenhuis Deep, en times kørsel syd for Joh.burg, hvor Grostøl er rigger ved en guldmine. Han har 1 pund om dagen, fra 1.ste juli 30 sh, en glimrende løn efter tiderne her, ja alt er i bedring nu. Alle minerne, som har været lukket under krigen, er åbnet nu i sidste halvår, og der tiltrænges stadig mere arbejdskraft.

Fik et par timers hvile, hvad der ikke er overflødig efter at have kørt 3 døgn pr. jernbane. Vi iførte os bryllupsskrud, tog så ind til magistraten i J.burg, hvor parret blev viet. Det hele gik meget simpelt til. En vindtør kontormand spurgte om de var over 21 år, (de er begge over 30) og om de var ugifte. Så skrev han lidt på maskine, bad om 5 sh og sendte telefonbud efter en overordnet, som skulle læse formularen. Kort tid efter triner denne ind, iført al mulig værdighed og salvelse. Højtidelig skred han til den vigtige handling, noget der kunne klæde meget godt, hvis der ikke hele tiden havde været konflikt mellem hans paryk og falske tænder. Drejede han hovedet på en led måtte han føle på parykken, og imens havde tænderne tilbøjelighed til at falde ud. Det hele var i den grad komisk, så brudeparret var halvdøde af latter. Emma og jeg sad bagved manden, så vi kunne så dejligt begå os. Endelig blev han da færdig, Emma og jeg skrev under på at de var lovformelig viede og tæppet faldt.

Guldminen i Geldenhuis Deep, hvor Grostøl arbejdede.

Vi spiste så til middag på et hotel og tog hjem til Geldenhuis Deep, hvor Grostøl havde lejet hus, og tilbragte en hyggelig eftermiddag sammen.

Forleden var vi i J.burg for at søge om plads. Jeg kunne få en til 6 pund = 108 kr om måneden, som skulle tiltrædes straks; men jeg kunne ikke lide fruen, og havde løfte på en plads til 8 pund i Doornfontein, en forstad til J.burg, som bliver ledig d. 24. maj, så den venter jeg på nu. Grostøl siger, jeg skal på ingen måde have en plads under 7 pund her. Nu får vi se.

Jeg har bestemt at rejse hjem, når jeg har tjent 80 pund (=1440 kr. og sendt dem hjem), foruden tjent til billetterne frem og tilbage (ca. 50 pund).

Med 8 pund om måneden kan det jo nåes i nogenlunde rimelig tid. Det er så let at beregne, men noget andet i virkeligheden.

Jeg kan ikke forstå hvorfor Du, moster, skriver at Kirstine Andersen venter brev - jeg har afsendt brev til hende d. 8 feb, indlagt i et brev til Karen. Jeg skriver til K.A. når jeg kommer lidt mere i orden. Ville have skrevet til Gravengård med denne post, man får ikke tid.

Hils dernede og tak for brevet.

Var dette blevet et nogenlunde ordentligt brev, var det meningen det skulle være til begge steder.

Frk. Lauridsen eller fru Grostøl takker meget for gaven, hun bad mig om at holde en side åben. Hun er ikke hjemme og her er ingen plads til mere så det kommer næste gang.

Mange Hilsner Maren

PS. I vil nok skrive adressen, så lang den er. Postforbindelsen er nemlig lidt sløj her, det er meget nemmere gennem konsulatet, men så længe jeg ingen plads har, ved jeg ikke om jeg kan komme til J.burg så tit.

Johannesburg Transvaal august 05

Kære moster.

Nu har jeg spekuleret på en lille gave for dig, at mit brev snarest kommer for sent. Jeg har haft så fælt meget at gøre på det sidste, så jeg ingenting har fået lavet i retning af skrivning, og jeg er i gæld til alle.

Maren Olsen
26 år i 1905

Tak for brevet, skriv endelig rigtig meget om alt, husk på når man kun hører hjemmefra hveranden måned eller så, skal der fortælles meget, om man blot skal have en anelse om hvordan alt står til.

Med mig er det ved det gamle, rask godt tilfreds og tjener penge. Jeg har nu 450 kroner i banken her, det ville min principal have, for, sagde han, skulle du blive syg eller af anden grund ville hjem, så har du pengene. Sender du dem hjem alle, så husk på du er ene i et fremmed land og ved aldrig hvad kan hænde. Jeg lyttede så til hans vise råd. Har sendt 90 kroner til lille Maria og vil nu sende 126 når jeg får min løn den første, når så dertil kommer 10 pund som er gået til rejsen herop og andre udgifter ialt 846 kroner, kan det vel nok kaldes godt på 10 måneder.

Min principal rejser til Durban i Natal nu først i september, måske til Madagaskar, vil gerne have mig med. Jeg aner før tiden ikke hvad jeg skal, jeg får aldrig sådan plads mere, men på den anden side er der jo mine danske venner heroppe. Rejser jeg ned til Durban bliver jeg jo helt ene. Jeg skal ud at tale med Augusta og så tage min beslutning i løbet af næste uge, så vent med at skrive, da jeg jo får en ny adresse, og brevene vil være 5 uger undervejs vistnok. Durban ligger på østkysten af Afrika, også kaldet Port Natal, har fuld stændig tropisk klima. Det ville også J.burg have, hvis ikke det lå så højt, 8000 fod over havet. Jeg glæder mig til rejsen, hvis jeg tager med. Det bliver på 1'ste klasse og igennem historiske og tropiske egne. Strudse, abekatte, bananer, appelsiner, alt hvad hjertet begærer, ja nøgne mænd og kvinder og hele byer af ene kaffirkaaler.

I Ladysmith er der vist lidt ophold, jeg skal se at sende et kort fra den i sin tid meget omtalte by.

Jeg skulle nok fortælle lidt om J.burg, men har ikke rigtig mine fortælle-gaver i orden i aften da det er sent og jeg er træt, som vist skrevet før. Jeg har det uhyre morsomt, kender stadigvæk ingen, vi synes ikke om hinanden folkene her og så mig så der bliver ingen sorg på nogen af siderne fordi jeg går. Jeg har sagt jeg vil have en ferie på 8 eller 14 dage, så jeg kan komme til Pretoria og ture omkring her i enen for at se mig om. Jeg skal bejle til Grostøl for at få Augusta med - var jo den forrige frk. Lauridsen - så bliver der fest. Emma går på systue, så hun har ikke tid, og kan heller ikke holde ud til vore strabadser, for I må nu ikke tro man sover sig omkring heroppe, vejene er ikke altid banet på det jævne. Til den tid får I jo så nogle forfløjne epistler igen. I ved jo hvordan vi kan køre heroppe og ligeledes hvordan vi passer vore børn, hvis vi har nogen.

Jeg har skrevet til Amerika og sendt kort, men intet svar, de får en skriveraptus en gang hvert femte år, det er alt. Så længe er der dog ikke mellem mine raptusser and shall never bee.

De sidste tre uger har jeg ikke fået tid at høre på Consulatet, der er kun åbent fra 10 til 1, en meget uheldig tid, så hele denne tid intet brev.

Geldenhuis har jeg ikke været på i over en måned, og jeg kan ikke tage mod besøg af dem, så det er lidt ensomt for mig.

Nu er det begyndt at regne, her er dejligt nu, alt gror så hurtigt, ja det standser jo aldrig, da egentlig vinter ikke er. Violer, Kallaer, Kamelier og roserne blomstrer så det er en fryd. Næste måned kommer alle de sydlandske blomster og sidst i november første høst.

Mine bedste ønsker på din fødselsdag kære moster, den 26. Om to år er jeg derhjemme igen. Til denne tid næste år kommer jeg ikke.

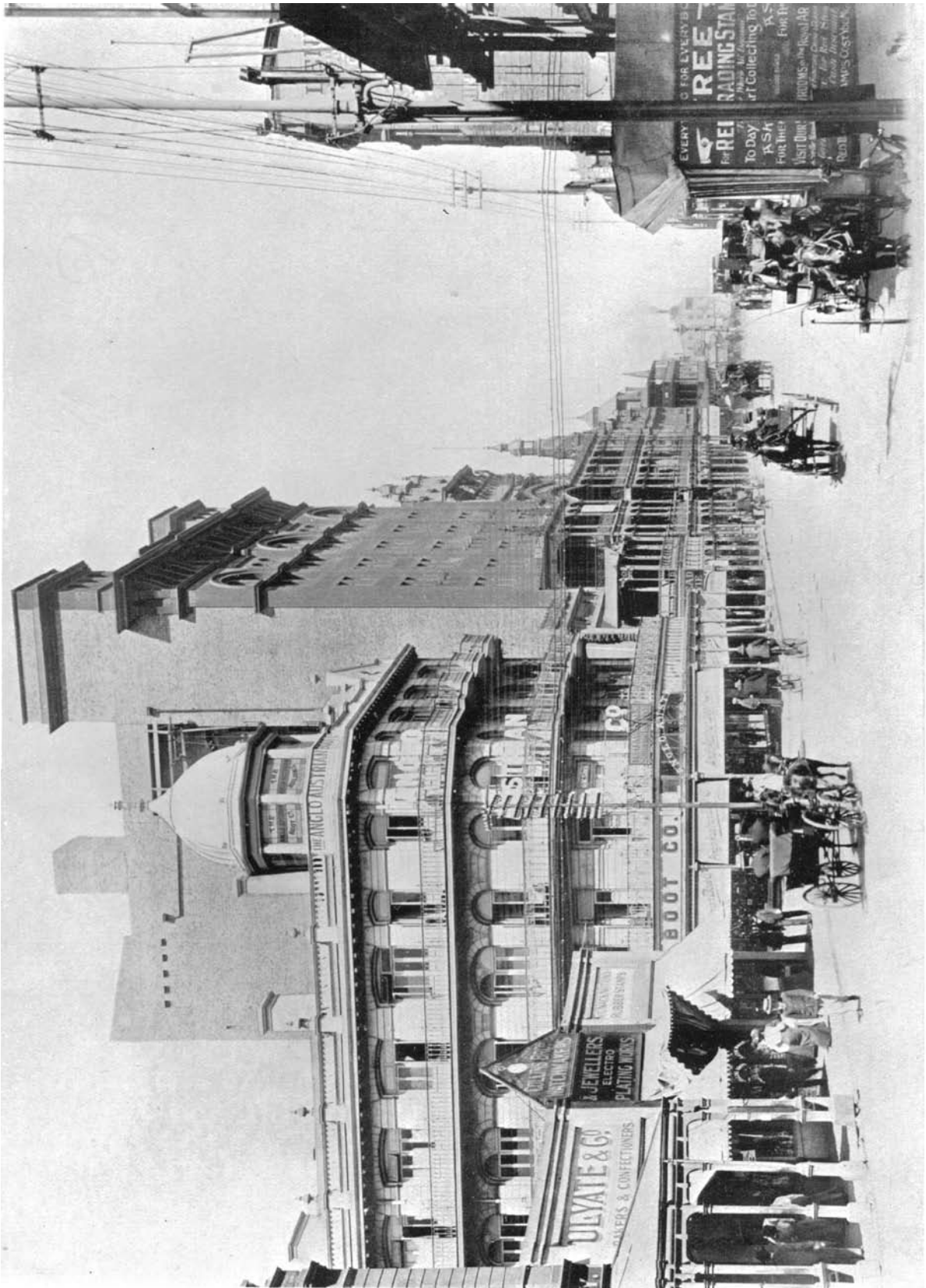
Mange hilsner til alle.

PS

Kort så snart jeg ved noget bestemt, skriv ikke før.

Rejser jeg til Durban bliver adressen The Danish Consulat, Durban, Natal, S. Afrika.

foredragholder@BenteGrue.dk

PRITCHARD STREET, JOHANNESBURG

The Regent Street of Johannesburg, and is the second only in importance to Commissioner Street. The finest shops of the town are to be found in this thoroughfare.

The Anglo Austrian Boot Co. i Pritchard Street, Hvor min farmor arbejdede som kasserske.

*Foto fra fotobogen "A Photographic Souvenir of South Africa",
udgivet af Sallo Epstein & Co.*

Maren købte souvenirbogen i december 1906, under sit ophold i Johannesburg.

Anglo Austrian Nov 1905

Kære Moster.

Jeg har på fornemmelsen I venter efter brev fra mig. Jeg ved ikke hvordan tiden går, i dag er det et år siden jeg landede i Africa. Kort som det har været har jeg dog nok oplevet mere end i mange år hjemme. Jeg har været meget optaget den sidste tid, skiftet plads, er nu kassererske her på Anglo Austrian, har noget mere fritid end før. Jeg skal nemlig aldrig være på kontoret før 2 eftermiddag, men skal så til gengæld være her til 12 nat. Det kunne jo ikke tænkes hjemme, men herovre vender man jo op og ned på tilværelsen. Søndagen er som søgnedagene, kun hver 3die søndag har jeg fri til 8. Jeg spiser her, men bor ude i byen. Jeg har 144 kr. om måneden og er lovet stigning gradvis til 216 kr om måneden, men det er ikke fortjeneste altsammen, huslejen er nemlig så dyr. 1'ste uge betalte jeg 18 kr. for et lille møbleret værelse med seng, 1 stol og vaskebord. Det blev dog for meget, nu giver jeg 46 kr om måneden for et værelse som er lidt pænere, men som så til gengæld er længere borte. Jeg kunne selvfølgelig få billigere værelser i forstæderne, men kl. 12 kan man ikke gå ret langt her i Johannesburg, da det er alt andet end sikkert. Min mand, som vi altid for spøg kaldte min gamle principal er i stedet for til Durban rejst til Tyskland, da han skulle opereres. Hvis han ikke dør og kommer hertil, har jeg vist min gamle plads igen.

I Geldenhuis har de det godt, skulle hilse, var der i går. Fru Grostøls broder er kommen herover, hun selv rejser

hjem til foråret og frister mig vældigt med pyramider i Ægypten og italiensk dejlighed. Jeg ville gerne rejse med hende, men jeg bliver nok ikke færdig til den tid. Jeg har sendt først 360 kr., så 144 kr. Vil I skrive om I har fået dem. Hvis ikke har jeg kvitteringerne her og kan hæve dem her igen. Penge går nu vistnok temmelig sikkert. Her har vi regn og torden hver dag i denne tid, og det vedbliver hele denne måned, siger de. Vejret er ellers aldeles dejligt. Regnen holder sig til morgenstunden så alt er friskt og dejligt om dagen.

Fredag og lørdag skal der være bazar til fordel for en skandinavisk kirke. Jeg ville gerne der, hvor jeg jo kunne træffe skandinaver, men det kan vist ikke lade sig gøre. Min plads er jo kedelig fordi jeg aldrig har en aften fri. Jeg kender slet ingen her endnu, ja selvfølgelig en del englændere, men ingen jeg sætter pris på, så det ville jo være morsomt at træffe sammen med landsmænd. To søndage om måneden er her gudstjeneste på svensk i den tyske kirke, men på en tid da jeg ikke kan eller har kunnet komme.

Fru Grostøl og Emma tåler ikke klimaet ret godt heroppe, de har haft feber og er ikke rigtig vel nogensinde, ikke just syge. Jeg derimod nyder min gamle sundhed.

Hilsen til alle
Maren.

PS. Jeg kigger stadig efter frimærker til lille Kristine, to af disse jeg sender er meget sjældne nu.

Håndkoloreret
postkort.
Her har lille Kristine
fået sit frimærke.

Postkortet viser
vist nok en af
hovedgaderne i
Johannesburg.

Juledag 05

Kære moster.

Jeg vil bede pænt om undskyldning denne gang. Jeg har i sidste halvanden måned været optaget 15+ time om dagen, så jeg har ingen tid haft. Så kom da julen, men hvilken jul - ingen stemning, ingen glæde. I går aftes, juleaften, kom jeg ikke hjem før næsten to. Jeg har kun en gang været i kirke juleaften, det var mens jeg var hos bedstemoder, og det eneste jeg kan huske er, at den yndigste rose blev sunget. Siden den tid har denne salme været for mig indbegrebet af jul. Jeg læste denne salme, det var så min juleglæde.

I dag har jeg fri, jeg rejser til Geldenhuis når varmen er stilnet lidt af - ja vi har det varmt nu, jeg beklager jer hvis I har kulde i forhold dertil.

The managers på Anglo Austrian har bedt mig om at skrive hjem til mine bekendte, hvis nogen havde lyst at komme herover. Hun ville tage dem straks, 6 pund om måneden og stigning efter to måneder. Jeg forklarede hende, at de jo ikke kunne sproget når de kom. Det gør intet til sagen, det kommer snart, hun ville gerne have skandinaviske piger over hele linien. Her er en svensk, en meget flink pige. Selvfølgelig har jeg ingen skrevet til, der er flere som har skrevet til mig, hvis jeg kunne skaffe dem plads ville de gerne til Africa, men jeg har altid skrevet tilbage, at jeg ikke ville råde nogen til at tage herover. Når man skriver hjem

fra et fremmed land blir det jo det interessante, det store og nye, som møder en, man skriver om. Skyggesiderne, selvom de er mange og store, beholder man jo pænt for sig selv. Jeg har aldrig fortrudt at jeg kom herover, men det er jo ingen borgen for, at andre skulle blive tilfreds.

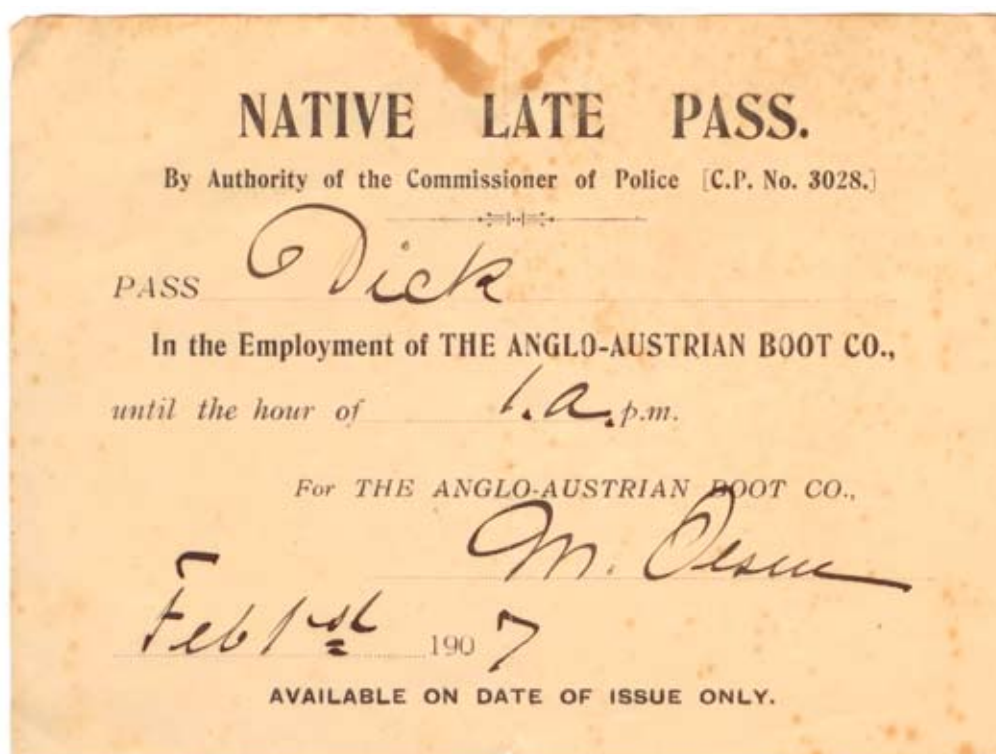
Jeg har også været heldig her. Fru Grostøl har været her 2 1/2 år og har ikke afbetalt sin rejse endnu. Det er jo ikke just for pengene vi er herovre, men alligevel, penge trænger vi jo alle. Hun har været meget syg af internistfeber. Hun er bedre nu. Det har kostet over 30 pund, endda de havde fri doktor og medicin. Sygeplejerske er meget dyrt her.

Jeg skal på bal i aften hvid kjole, handsker og sko, røde valmuer, skandinavisk forenings juletræ og bal.

Ballet forløb jævnt kedeligt. Blev kendt med en del skandinaver, men jeg har ingen tid til at dyrke bekendtskaber, så det har ingen videre interesse. Har skrevet til America, men intet svar.

H. P. Thomsen Åstrup har været i Fredericia på drikkekur og er helbredet, bare det vil holde sig.

Med ønsket om et godt nytår til alle.
Maren.

Maren skriver stort set intet om sit møde med sorte afrikanere. Dog har vi denne "udgangstilladelse", der desuden viser, at hun fortsatte i pladsen i The Anglo Austrian Boot co. til hun rejste hjem over Durban midt i februar 1907.

St. Agnes Mansions 7/4 06.

Kære Moster.

Ventet brev på længe, har intet fået siden jul. Jeg har villet skrive så længe; men har næsten ingen tid. Jeg har som før arbejde fra 12 til 02 og de par timer jeg har til min rådighed om morgenen har jeg haft travlt med at sy til en udstilling i Pretoria sidst i marts. Jeg broderede et babydress i engelsk broderi, hvorfor jeg fik highly commended. En dukke klædt i Hardanger dragt fik jeg første præmie for, 1 guinea = 20 kr. Hedebo lysedugen, om du husker den, blev pænt omtalt, og rejsetæppet du gav mig til jul, ville de absolut have mig til at sende, hvad jeg også gjorde. Den fik også første præmie 20 kr.

I maj skal der være stor udstilling i Kimberley et par dage med tog herfra. Jeg har fået tilbud om at de vil betale min rejse frem og tilbage og udgifterne ved opholdet der, hvis jeg vil komme derned og spinde den uge udstillingen varer (det ville jo i blive ren fest, som jeg kunne se mig omkring, men jeg kan ikke gå, min plads er for god at give afkald på). 10 pund om måneden får jeg ingen andre steder nu til vinteren, og det ville måske knibe med at få en plads, da tiderne er meget dårlige. Jeg kan altid få plads ved husgerning; men det holder jeg ikke af heroppe, og det er også dårligere lønnet.

Frk. Jensen er forlovet med en nordmand. Han rejser hjem i maj og kommer igen i august, og så gifter de sig. Frk. J. og jeg bor sammen nu, har et pænt værelse, som vi betaler 5 pund = 90 kr. om måneden umøbleret. Det er meget, men vi kan ikke få det billigere i en pæn bygning. Vi betaler hver hveranden måned. Jeg har Maria Hansen betalt nu, herefter håber jeg at kunne sende 10 pund hveranden og 5 pund hveranden måned. Så bliver det jo da til lidt omsider. Jeg tæller hver dag månederne til jeg kommer hjem - tiden

går hurtigt, men alligevel synes jeg der er så længe til tiden, jeg har bestemt at rejse hjem. Det er morsomt nok at se alt det store og fremmede, men det kan man ikke leve af, og det er absolut ikke lysteligt at arbejde herovre. Nu har jeg været her i J.burg næsten et år, og kender endnu ingen, og har aldrig været i kirke. Om morgenen kan man jo ingen steder gå, og jeg har ikke haft en aften fri siden ballet i julen. Har en søndag om måneden, men kun til kl. 8. Augusta Grostøl har været hjemme to måneder når du får dette brev.

Det var det sidste brev i samlingen.

Fra andre kilder ved vi, at hun senere har haft det væsentlig mere muntert sammen med nogle nye skotske venner. I midten af februar 1907 rejser hun hjem over Durban.

Maren sammen med venner i Johannesburg lige før hjemrejsen.

Maren hjemme igen, sommeren 1907